

ULTIMA ESPERANZA BOOKS

Skrämskott

Måns Ripa

Personerna:

Bertil Sigurdsson, kommunalråd och ledare för Centern i Torsås
Rolf Daneslätt, före detta kommunalråd och ledare för Socialdemokraterna i Torsås

Simon Grubb, före detta ledare för Liberalerna i Torsås

Manfred Andersson, ledare för Moderaterna i Torsås

Inga Cederlund, ledare för Miljöpartiet i Torsås

Karl Olsson, poliskommissarie i Torsås

Fredrik Ström, polisassistent i Torsås

Bengt Söderlund, kommissarie vid Säpo

Hilmer Hasselbohm, chef för Säpo

Einar Lafvén, Sveriges statsminister

Vendela Karlsson, socialchef i Torsås

Karl-Axel Brodén, advokat i Kalmar

Magnus Blomgren, räddningschef i Torsås

Wilhelm Ekholm, distriktsläkare i Torsås

Stellan Ahlqvist, miljöinspektör i Torsås

Lars Fredriksson, fränksild byggnadsarbetare i Kalmar

Jenny Fredriksson, affärsbiträde, tidigare hustru till Lars

Sölve, son till Jenny och Lars Fredriksson

Charlie, Sölve Fredrikssons hund

Måns Ripa, deckarförfattare

Mona Ripa, Måns Ripas fru

Ivan Volkov, rysk vapeninspektör

Nikolaj Petrov, rysk dissident, fristadsförfattare i Torsås

Torbjörn Alfvebrandt (tidigare *Nilsson*), bokförläggare

Erik Nilsson, hotellägare i Kalmar, bror till bokförläggare Torbjörn Alfvebrandt

Samuel Lundgren, kyrkoherde i Söderåkra

Frans Lidstam, kyrkoherde i Torsås

Prolog

Vi skriver våren 2019. Det råder oro runt om i världen. Den gamla världsordningen som sedan hundratals år gett länderna i väst ett militärt och ekonomiskt övertag har allteftersom ersatts av en nyordning där Kina alltmer framträder som den dominerande världsmakten. Detta har skett på bekostnad av ett USA som under Donald Trumps ledning gått allt längre på isolationismens väg och lett till utträde ur Nato.

I brist på stöd från USA har FN och dess olika organ förlorat en stor del av sin betydelse. De europeiska länderna tvistar om framtiden för EU sedan Storbritannien lämnat organisationen. Flera av unionens medlemmar hotar att göra detsamma.

I Europa vill en kärna av EU-länder skapa en ersättning för Nato i form av en europeisk försvarsorganisation EUMA, medan ett alltmer aggressivt Ryssland under Vladimir Putins ledning söker återföra landet till den stormaktsställning som gick förlorad vid Sovjetunionens fall i början av 1990-talet.

Situationen ute i världen påverkade det svenska riksdagsvalet 2018 och ledde till en samlingsregering, varigenom ytterpartierna Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet blev hänvisade till rollen som tandlös opposition.

Stor betydelse för det svenska säkerhetsläget fick händelserna kort därefter på andra sidan Östersjön. Som följd av antiryska massdemonstrationer i alla de tre baltiska länderna ockuperades dessa i februari 2019 av ryska trupper och blev några månader därefter delar av det ryska väldet. Från västvärlden kom kraftiga protester, men militär hjälp uteblev.

För Sverige ledde den nya situationen till ökad vaksamhet inte bara hos försvarsgrenarna utan också inom de olika interna säkerhetsorganen, framför allt Säpo, som kunde notera en ökad aktivitet i de kretsar som sympatiserade med Ryssland. Skyddet av regeringsbyggnaderna i Stockholm förstärktes. Misstänkta agenter, bland dem medlemmar av ryska ambassaden, sattes under ökad men diskret bevakning. Det var för sent att söka medlemskap i Nato eller någon annan västlig försvarsallians. Risken för anfall från Ryssland skulle i så fall bli alltför stor, det var alla partier överens om.

Händelserna i omvärlden fick en stark inverkan också på livet i den lilla Smålandskommunen Torsås som sträcker sig längs Kalmarsund ner till Blekinge.

Kommunhusets inpasseringskontroll förstärktes och Hemvärnet höll ständig uppsikt över besökande farkoster i kommunens olika hamnar. Entrén till tidningen Barometerns lokalredaktion fick polisvakt.

Riktigt allvarligt blev läget efter Vladimir Putins tal på Röda Torget den 1 maj 2019.

1

Förstaledare i Barometern den 3 maj 2019

Sveriges kurs är stabil och fredlig

Den ryske ledarens tal på Röda Torget den första maj har väckt uppseende. Man erinrar sig de fredliga uttalanden som denne gjorde för en månad sedan då annekteringen av de baltiska staterna var genomförd.

Den genomgående aggressiva tonen i förstamajtalet och inte minst anklagelserna mot Sverige och Finland för att ha mottagit kärnvapenstridsspetsar från USA har på sina håll skapat oro för att nya ryska krigshandlingar nu skulle förberedas. Den svenska regeringen har i denna situation visat ett föredömligt lugn och avstått från alla handlingar som kan provocera vår ryske granne.

I Finland har regeringen däremot beslutat om allmän mobilisering och samtidigt begärt militär hjälp från de västliga stormakterna liksom från övriga nordiska länder, i enlighet med de solidaritetsförklaringar som träffats dem emellan.

I Washington har president Trump förklarat att den ryska aggressiviteten är förstäelig mot bakgrund av de många ogenomtänkta beslut som togs under president Obamas tid vid makten. För dessa har den nuvarande presidenten inte något ansvar. Med hänvisning till den av honom proklamerade säkerhetspolitiken, med utträde ur Nato som följd, framhöll Trump att någon åtgärd från amerikansk sida ej var aktuell beträffande de påstådda ryska hoten mot de nordiska länderna. Den egna säkerheten måste alltid komma först.

Europeiska rådet hade i går ett blixtkallat möte i Bryssel och fattade därvid beslut om höjd beredskap för att möta eventuella ryska krigshandlingar samtidigt som Tyskland och Frankrike varnade Moskva för snabb retaliation om något av de nordiska länderna skulle utsättas för ryskt angrepp.

Vi vill mot denna bakgrund, inte bara för denna tidnings del utan säkert också för hela läsekretsens, framhålla att vår egen regering handlat omdömesfullt och behärskat. Några hårda repliker har inte hörts från ansvarigt politiskt håll i Stockholm. Tvärtom har statsminister Lafvén i ett budskap till Moskva deklarerat Sveriges fortsatta vilja att på ett vänskapligt och konstruktivt sätt diskutera och lösa alla uppkommande frågor mellan de två länderna. Påståendet om svenskt kärnvapeninnehav grundar sig på ett missförstånd, deklarerade statsministern i gårdagens uttalande, och avslöjade därmed en tidigare okänd incident i de svenskamerikanska förbindelserna. Bakgrunden sägs vara följande.

Våren 2015 föreslogs från amerikansk sida en utvidgning av det värdlandsavtal om militärt samarbete som ingåtts mellan Nato och Sverige. Man önskade i avtalet inkludera tillstånd för lagring av vissa moderna vapen på svenskt territorium, bland annat kärnvapenstridspetsar. Detta förslag accepterades dock inte av den svenska regeringen, vilket meddelades den amerikanske ambassadören i Stockholm. Lagring av atomvapen stred mot grundbulten i den svenska freds- och nedrustningspolitiken. Amerikanerna accepterade detta besked och båda sidor var överens om att handlingarna i ärendet skulle hållas hemliga för omvärlden.

Så här i efterhand kan även vi i denna utsatta landsända konstatera att regeringen hanterade Obamaadministrations otillbörliga förslag på ett diskret och ansvarsfullt sätt.

Hemligstämpeln var synnerligen motiverad och vi noterar med tillfredsställelse den lugna och sakliga ton som även nu präglar det svenska agerandet.

Vårt land är och har alltid varit fredligt. Vi följer vår självvalda väg och något bidrag ger vi inte till den krigshysteri som nu utvecklas på olika håll i omvärlden. Vår fredspolitik är dessutom säkert den bästa också för broderfolken på andra sidan Östersjön. För att inte tala om Ryssland självt!

2

Solen lyste över Torsås och en frisk vind fick flaggorna att smattra på sina stänger. Bänkarna i den halvcirkelformade arenan var fyllda av en förväntansfull befolkning och i bakgrunden stimmade småbarn och ungdomar som föräldrarna släppt kontrollen över. Nationaldagsfirandet i Ekbacken skulle strax ta sin början.

Närmast podiet satt kommunalrådet Sigurdsson och njöt av tillvaron. Det var första gången på länge som han åter fick sitta på hedersplatsen vid ett sådant tillfälle och den första efter förra höstens val som hade återfört hans parti till makten, fast den här gången i koalition med konkurrenterna. Det var helt i linje med det samförstånd i politiken som försiktiga signaler från regeringen i Stockholm hade påfordrat, men som man inte gärna talade högt om med väljarna ute i kommunerna. Nästa kommunalval låg aldrig långt bort i synfältet.

Blågult på flaggorna, hela vägen, det hade han ändå utan svårighet kommit överens om med sina nyblivna kamrater, trots oenigheter om andra och mera jordnära frågor. Den röda färgen gav i dagens läge alltför otrevliga associationer. Nu gällde det att visa rätt färg, vara nationell. Kort sagt svensk.

Mässingsorkestern stämde upp en marsch och han kände igen den från sin tid på Kungliga Kronobergs regemente, nedlagt under många år, men nyligen återuppståndet. Musiken fick honom att med välbehag minnas ungdomstiden som furir i Växjö, fylld av befälsföringens utmaningar och glädjeämnen. Då han med sin militära titel och uniform lätt raggade upp unga flickor och fick ett bra bord på Stadshotellet.

Med möda återvände hans tankar till dagens uppgifter.

Nu gällde det att åter ta ledningen, och den här gången över en hel kommuns befolkning, men med mildare metoder än sist. Och behålla makten över nästa val. Det var den viktigaste uppgiften för en politiker. Att bli omvald.

Gentemot konkurrenterna kunde han peka på lång politisk erfarenhet, och dessutom fanns det i hans garderob inga skelett av det slag som förra året fällde den moderate oppositionsledaren.

Hans tankar snuddade vid det som hände förra veckan. I korridoren på kommunhuset hade han mött den snygga nyanställda telefonisten. Det var trångt och han hade råkat snudda vid henne, helt oavsiktligt. Men inte helt obehagligt. Hade där funnits något vittne så var det ändå risk för att lokaltidningens redaktör skulle starta en kampanj mot honom. Men kanske hade flickan inte själv märkt det och i så fall var det ingen fara. Risken för ett drev var nog liten. Förresten gick väl alla människor och bar på någon obehaglig hemlighet.

Sigurdsson lugnade ner sig och gjorde sig beredd. Snart var det dags för honom att gå upp i talarstolen och servera det sträva budskapet från Stockholm, men inlindat i mjukt kommunalt omsorgspapper. Tiderna var svåra och det fick inte skapas grogrund för misshälligheter ute i samhället. Grannen på andra sidan Östersjön skramlade med sina vapen och därför måste den gamla tidens kommunala split läggas åt sidan. Alla måste hjälpas åt nu när molnen tornade upp sig längs horisonten. Torsås var inget undantag. Situationen krävde en kraftfull ledare Desto viktigare att valresultatet förra hösten hade återgett hans eget parti majoriteten i fullmäktige. Väljarna hade gjort ett riktigt val.

Han kikade ner i sitt manuskript och repeterade tyst de centrala orden i det tal han strax skulle hålla. Disciplin, lojalitet, sammanhållning – och med betoning på det första. Tiderna hade blivit sådana. Disciplin! Han smakade på ordet och det kändes gott.

3

Mannen vaknade med ett ryck. Solstrimman hade långsamt letat sig fram till ansiktet och han satte sig upp i sängen, vred på kroppen för att kunna titta ut genom fönstret och fick då den önskade bekräftelsen. Inga moln inom synhåll! Det var första gången på flera dagar och han gladdes. Vädret i Sverige hade dittills varit en besvikelse med alla lågtryck som dragit in. Varken vinter eller vår, bara detta gråa svenska lagomväder som inte gjorde någon glad. Smutsig snö som inte ville smälta bort. Fuktig kyla och kalla vindar.

Nikolaj Petrov korrigerade genast sina tankar. De var orättvisa mot hans nya land. Sverige hade andra fördelar. Visserligen älskade han Ryssland, årstidernas växlingar, de oändliga vidderna och skogarna. Ja, till och med den stränga vintern borta vid Uralbergen. Men han fick inte glömma att han var en dissident som hade förnekats av sina egna landsmän, utslutits ur Författarsamfundet och till slut också stötts bort från sitt land. En korrupt och ängslig regim tålde inte hans skrivelser. Motvilligt mindes han fortsättningen. Den låg inte långt tillbaka i tiden. Hoten från säkerhetspolisen, hustruns rädsla. Vad skulle kollegorna säga?

De svenska författarvännerna hade kommit till hjälp och i den lilla kommunen Torsås vid Kalmarsund hade han fått en fristad. En egen stuga att bo i, ett fast penningbidrag i månaden som han kunde försörja sig på. Och allt detta utan villkor, bara han fortsatte att skriva och vid högtidliga tillfällen var beredd att ge bygden del av sin litterära ryktbarhet.

Svenskarna hade fastnat för honom också av en annan

anledning; hans kunskaper i deras språk som han inhämtat på språkinstitutet i Moskva. Att han skulle få en sådan användning för sin språkbegåvning! Det hade han inte tänkt sig under studieåren.

Friheten! Den ville han gärna ha, men förblev ändå en främling i detta land med ett folk som log vänligt och respektfullt vek undan för honom när han kom gående. Något större intresse för honom visade de än så länge inte, ingen personlig generositet, bara den skattefinansierade från bildningsnämndens sida.

Undantaget var biblioteket i Torsås som anordnade författaraftnar då och då. Där trivdes han bland likasinnade. Han hade fått berätta om sina böcker och dessutom, lite försiktigt, om den politiska bakgrunden till att han flytt från sitt land. Försökt få dem att förstå också de ljusa sidorna.

Men publiken hade inte alltid reagerat så som han hoppats. Skräcken för det ryska folket var allmän, det framgick när åhörarna frågade ut honom. Det som hänt i Baltikum var naturligtvis en viktig orsak, men svenskarna kunde inte skilja en hård regim från ett godhjärtat folk. Han hade försökt reda ut detta i sina svar men inte lyckats. Misstron var stark bland somliga och riktade sig ibland också mot hans egen person. Han kände det starkt, trots att den snälla bibliotekarien efteråt försökt övertyga honom om motsatsen. Det var bara ett fåtal ouppfostrade personer som kunde hysa sådana åsikter, ansåg hon. Resten gillade hans närvaro i kommunen.

En dag förändrades ändå allt. Fotot låg på bordet intill sängen och han tog nu upp det igen och tittade länge. Glada ögon omramade av långt ljust hår som föll ner över axlarna. En varm blick, och ett småleende över de röda läpparna. Han var inte längre ensam. En dörr hade öppnat sig in i det svenska samhället.

Den sympatiska Jenny Fredriksson hade kommit i hans väg när han deltog i en litterär diskussion på biblioteket och

berättade om rysk klassisk litteratur. Hennes frågor hade varit intelligenta och beläst var hon också. Dessutom engagerad i Amnestys kampanjer för frigivning av fängslade kulturarbetare. I sina samtal hade han uttryckt stor gemenskap med henne. Hon var för övrigt vacker, och dessutom frånskild. Ingen svartsjuk man bevakade henne.

Så småningom insåg han att samvaron med Jenny gjorde honom mindre motiverad för sitt uppdrag. Att han svek både sina egna plikter och de svenska värdarnas gästfrihet. Ändå fortsatte han att träffa henne och kände att de var på väg att bli ett par. Naturligtvis fanns det också andra män omkring henne, det hade han så småningom förstått, men när han försiktigt frågade henne om dessa hade hon skrattat och skämtat bort hans undran.

Några gånger hade han fått besöka henne i hemmet, en villa i grannbyn Söderåkra, där hon bodde med sin pojke Sölve och deras labradorhund. En välkomnande och harmonisk bymiljö av ett slag som han sällan upplevt i sitt hemland, i varje fall inte som vuxen. Den senaste gången hade han fått stanna kvar hos henne över natten eftersom pojken var hos sin far i Kalmar.

Hon hade sagt att hon tyckte om honom, men något äktenskap var inte att tänka på. Sånt behövdes inte i Sverige där man utan formaliteter kunde flytta ihop utan att folk brydde sig. Det hade hon flera gånger förklarat för honom.

De hade omväxlande älskat och pratat politik. Han hade förklarat för henne hur svårt dissidenterna i Ryssland hade det, hur han och hans likasinnade måste smyga för att kunna träffas och diskutera utan att myndigheterna kom underfund om deras möten. Och hur de kunde dömas till fängelsestraff ifall de tog emot ersättning för de böcker de sålde utomlands. Eller bara skrev något som av myndigheterna uppfattades som opatriotiskt och försök till uppvigling.

Men varför tänka på detta? Petrov klev snabbt upp ur

sängen. I dag var det en speciell högtid för svenskarna och den fick han inte glömma! Sveriges nationaldag. Inte till minne av något krig utan för att en ny kung hade krönts för snart 500 år sedan. En ny kungaätt. Det var ett bra skäl för ett land att fira sin historia. För egen del hade han hemma i Ryssland liksom så många andra tänkt på fördelarna med en monarki. Revolutionen för 100 år sedan och utplåningen av tsarfamiljen var begynnelsen på allt elände som drabbat hans land i modern tid.

Svenskarnas Dag firades fredligt, det hade han förstått. Inga stridsvagnar och kanoner som kördes fram på Allfar-gatan mot torget i centralorten Torsås. Inga marscherande soldater med högt lyftade ben. Bara glada skolbarn längs med trottoarerna som hurrade och viftade med flaggor när kommunalrådet körde förbi i öppen bil. Högtiden skulle äga rum på Ekbacken och han visste var den låg, en plats dit Jenny tidigare tagit med honom.

Den gången hade han fått vara med om ett bygdespel med handlingen förlagd till 1500-talet, då Smålands bönder gjort uppror mot kungamakten. Föreställningen hade varit en märklig upplevelse. Trots det nationalistiska innehållet hade inga djupa känslottringar märkts av hos publiken, bara några skrattsalvor. Ingen polis fanns inom synhåll med uppgift att upprätthålla ordningen.

Efter föreställningen hade det bara varit stilla vandrande människor som log vänligt mot varandra och dessemellan köpte lite småsaker eller choklad i de tillfälligt uppförda stånden. Det hade varit en exotisk upplevelse och han hoppades få vara med om flera sådana.

Petrovs tankar gled in på ett annat spår. Han hade hoppats få sällskap med Jenny också nu på Nationaldagen, men hon hade inte möjlighet att vara med. Andra ärenden måste skötas hade hon sagt honom, men också beskrivit programmet. Detta måste han delta i!

Redan klockan 10 skulle festligheterna börja med musik och utdelning av flaggor. Invandrare skulle motta diplom som bevis på att de blivit accepterade i det svenska samhället, tal skulle hållas och alla besökare bjudas på kaffe och bullar medan mässingsorkestern spelade.

Petrov ville inte missa denna inblick i det svenska nationella firandet och klädde därför snabbt på sig för att i god tid bli i ordning för avfärden till Torsås. Någon lämplig bussförbindelse fanns det inte från den lilla stugan som han fått sig tilldelad i byn Korslycke, men han kunde ta sig fram ändå, om nödvändigt med sina långa starka ben. Men redan snart efter ankomsten till kommunen hade han fått god användning också av en fyrväxlad cykel som vänliga människor skaffat åt honom.

Solen sken och i gott humör trampade han på utför den lilla byvägen och vidare in på Torsåsvägen. Efter tjugo minuter var han framme. Redan på avstånd hördes blåsorkestern framföra marschmusik vilket gjorde honom en smula besviken på det fredliga Sverige. Men snart hade musikanterna bläddrat sig fram till nästa musikstycke, "Ack Värmeland du sköna", en melodi som han kände igen från sitt musikaliska ungdomsliv hemma i S:t Petersburg.

Han tittade sig omkring. Hundratals människor hade samlats kring tribunen men de var alla främlingar för honom, bara några få enskilda ansikten tyckte han sig känna igen. Kanske var det någon politiker eller kommuntjänsteman som han tidigare fått möta. Han kom inte riktigt ihåg.

Efter en stund tystnade musiken och han fick se kommunalrådet Sigurdsson stiga upp i talarstolen. De hade flyktigt träffats då han i början på året välkomnats till Sverige och bjudits på lunch i kommunhuset.

Det var ett bra tal, tänkte Petrov efteråt. Inga konstlade formuleringar utan ett budskap rakt på sak om de nationella värdena, samhällsansvar, och samtidigt tanke- och yttran-

defrihet. Ordet ”disciplin” hade han inte väntat sig skulle upprepas så ofta. Det hade han hört tillräckligt av hemma i Ryssland. Men kanske hade det en annan innebörd här i Sverige.

Några grupper av svenskar tågade fram mot tribunen och mottog varsin svensk flagga ur kommunalrådets hand. De visade stor uppsluppenhet och viftade glatt i luften med sina nyförvärv. Sedan följde några invandrare som allvarligt bugande och nigande var och en fick ta emot ett dokument, beviset på att de nu fått permanent uppehållstillstånd i Konungariket Sverige. Skulle han själv en gång få uppleva detta?

Efter några ytterligare musikstycken från orkestern var den officiella ceremonin slut och folkmassan ställde sig i köer till de olika stånden där det utlovade kommunala kaffet och vetebrödet portionerades ut. Sprittande melodier ur den svenska folkmusikrepertoaren livade upp stämningen. Det var trångt och han fick en del knuffar som verkade onödiga. Ingen ursäktade sig och han tittade sig omkring på ansikten som snabbt vändes åt ett annat håll. Kanske visste de inte vem han var, eller rörde det sig om en folklig sedvana när man ville visa vänskap?

Han letade förgäves efter Jenny i hopp om att hon trots allt skulle dyka upp, men tröstade sig med att de skulle träffas på söndagskvällen i nästa vecka. Det kändes långt dit, men hon hade tydligen mycket att göra. Efter några inköp cyklade han hem till sin stuga.

Med ny inspiration satte sig Petrov vid skrivbordet för att åter ta itu med sin första bok från exilen i Sverige. Den skulle kanske få avstamp i det svenska nationaldagsfirandet? Hur som helst så måste den bli bra och motivera hans svenska välgörare att fortsatt låta honom stanna kvar i landet. Kanske till och med att få svenskt permanent uppehållstillstånd! Han log för sig själv.

4

Ur Barometern den 12 juni 2019

New York. Vid det extrainkallade mötet i går med FN:s säkerhetsråd behandlades situationen runt Östersjön med anledning av de nya hot som uttalats från ryskt håll mot Sverige och Finland. Dessa länder har av den ryska regeringen anklagats för att i sina kustområden ha gömt undan taktiska kärnvapen i strid mot egna och internationella åtaganden. Påståendena har tillbakavisats såväl i Stockholm som i Helsingfors.

Trots en lång debatt visade det sig omöjligt att uppnå beslut angående den av Ryssland begärda FN-ledda inspektionen av de berörda områdena vid Östersjön.

Det ryska kravet avvisades genom veto från Storbritannien medan USA begärde att frågan skulle bordläggas till dess Sverige och Finland kunnat ge sitt bifall till ryssarnas förslag.

Från tysk sida framfördes ett medlande förslag om att FN-ledda inspektioner skulle ske också av kustområdena på Östersjöns östra sida. Detta förslag avvisades av den ryske FN-ambassadören.

Den svenske FN-ambassadören Olof Lundh upprepade vid rådsmötet sin regerings beredskap att med dokument och vittnesmål visa hur ogrundade de ryska misstankarna var. "Allt beror på ett missförstånd", sade ambassadören utan att närmare förklara vad detta gällde.

Frågan lär nu gå vidare till generalförsamlingen för ett beslut i enlighet med den så kallade "United for Peace"-resolutionen från 1950.

Från Stockholm rapporteras att regeringen sitter i krismöte och att ett sammanträde med Utrikesnämnden är utsatt att äga rum i morgon förmiddag.

5

Sommaren hade gått och kräftfisketiden var nära, men kommunalrådet Sigurdsson mådde illa. Det var tidigt på morgonen och han hade just läst ett mail som under natten kommit in från civilförvarsledningen i Stockholm, en hemligstämplad instruktion betecknad ”Strängt förtroligt”.

Det här var nytt. Den tidigare instruktionen, som kom för några veckor sedan, hade anlät med den vanliga posten och handlade bara om allmän försiktighet i det skärpta världsläget. Men ett brådskande och därtill hemligt e-postmeddelande som det här, det hade han aldrig förr tagit emot och kände nu en lätt svindel inför det som väntade. Vad skulle han ta sig till?

Sigurdsson reste sig från skrivbordet och tittade ut genom fönstret, som för att söka stöd på den välbekanta Allfargatan. Där rörde sig morgontidiga kommuninnevånare i det grå augustivädret, på väg till sina arbeten. Somliga trötta efter nattens förlustelser, andra utvilade, men alla var de hans klienter som förlitade sig på honom och den trygghet välfärdssamhället i Torsås skulle ge dem också denna dag. De visste ingenting om vad som hotade utan halkade obekymrat fram på trottoarer som ännu inte röjts efter nattens plötsliga stormoväder.

Kanske borde de inte heller få veta det, tänkte han. Vad skulle det tjäna till? Det som sker, det sker. När den dagen kommer.

Han satte sig åter ner vid skrivbordet och läste långsamt igenom texten en gång till.

”STRÄNGT FÖRTROLIGT. Som ett led i de pågående ryska anklagelserna mot Sverige för krigshets har den ryske ambassadören, vid ett besök i går eftermiddag hos

statsminister Lafvén, framfört påståenden om att ramper för avskjutning av kärnvapenbestyckade raketer finns installerade i ett antal kommuner i de östra delarna av vårt land, bland annat i Torsås. En klart aggressiv handling riktad mot Ryssland, hävdade ambassadören och varnade för konsekvenserna. För att undvika en än värre händelseutveckling, och eftersom FN:s säkerhetsråd svikit sin uppgift, hade han därför fått instruktion från sin regering om att kräva svenskt godkännande av att en grupp ryska vapeninspektörer besöker Sverige med uppgift att leta efter förbjudna vapen av olika slag i de östliga svenska kustlandskapen. Statsministern förnekade givetvis ambassadörens påståenden, men höll frågan öppen om tillstånd skulle ges för det begärda besöket av ryska vapeninspektörer. Mötet med ambassadören avslutades på ett formellt och värdigt sätt.

De ryska anklagelserna är naturligtvis påhittade och utgör förmodligen en förberedelse för att motivera och ursäkta ett ryskt militärt anfall. Ett sådant kan komma inom mycket kort tid. Läget liknar det som föregick den plötsliga ockupationen av de baltiska staterna i början av året.

Regeringen har förfrågat sig hos EU:s nya militära samarbetsorgan, EUMA, men man har där, med sina begränsade resurser, andra och mera allvarliga ryska hot i Central-europa att ta hänsyn till.

Från Helsingfors kommer beskedet att man för egen del har nog med bekymmer för att dessutom kunna avdela militär hjälp till Sverige och ta de risker som därmed skulle följa.

Slutsatsen är därför att det i nuläget inte finns några externa militära resurser som kan frigöras för hjälp till vårt land, detta trots det samarbetsavtal som ingicks mellan EU-länderna sedan USA efter valet av Donald Trump till president helt lämnat Nato.

Mot den bakgrunden har regeringen vid sammanträde

i natt beslutat tillmötesgå de ryska kraven på insyn och kontroll i vad som pågår i våra landområden längs Östersjön. Detta kommer att ske genom att grupper av ryska vapeninspektörer får besöka berörda kommuner under en tidsperiod på högst två månader. Tillstånden kan vid behov förlängas.

Beskedet har i natt framförts till ryssarna. Kanske kan därigenom en rysk ockupation av vårt land ändå undvikas eller begränsas till bara vissa områden vid Östersjökusten.

Under morgontimmarna har överläggningar skett på lägre nivå med den ryska ambassaden om hur det praktiska genomförandet av inspektionerna ska gå till.

Följande gäller nu:

De ryska kontrollanterna kommer att söka upp er för att närmare informera om sin av vår regering nu godkända närvaro och verksamhet i kommunen och samtidigt begära samarbete för utförandet av sina uppgifter. De ska vägledas och hjälpas i sitt arbete av alla kommunens tjänstemän. Hela kommunens område ska vara öppet för deras inspektion.

Allt hänger nu på hur de ryska besökarna känner sig mottagna. Ni instrueras därför att ta emot dem väl och på alla lämpliga sätt hjälpa dem i deras arbete, visa dem områden och byggnader som de begär att få inspektera, svara på frågor, låta dem läsa dokument samt, inte minst, visa gästfrihet!”

Sigurdsson satt stilla och tänkte. Rena kapitulationen, men ändå det mest förnuftiga. Många människoliv skulle sparas och det var det väsentliga. Dessutom kunde materiell förstörelse undvikas. Regeringen gjorde säkert det enda riktiga och han måste nu själv spela med, stå upp inför utmaningen.

Det gick förresten inte an att sitta still och rulla tummarna i väntan på ryssarnas ankomst, om de inte redan hade tagit sig till kommunen i hemlighet. Han hade hört någon berätta

om några rysktalande turister som slagit sig ner på campingplatsen vid Dalskär. Kunde det vara inspektörerna?

Sigurdsson funderade. Han måste förbereda sig inför de ryska anspråken, i första hand genom samråd med andra chefer i kommunförvaltningen. Dra gränser och ge direktiv. Vilka av kollegorna gick det att lita på? Vilka kunde väntas vara lojala? Säkert inte alla. Som vanligt i kristider måste dessutom galningarna ute i befolkningen, både till vänster och till höger, hållas under särskild uppsikt. Några namn kom genast upp i hans minne.

Till slut beslöt han sig för att ringa upp räddningschefen och socialchefen. Det fick räcka med dem tills vidare. Han kände båda två mycket väl. De var vana vid hantering av kris-situationer. Kanske skulle alltihop visa sig meningslöst och ryssarna ändå ta för sig vad de ville ha. Det var ytterligare ett skäl för att inte göra motstånd. Men hur länge kunde han i så fall sitta kvar som folkvald ledare för kommunen? En samvetsfråga.

De infann sig på utsatt tid hos kommunalrådet. Hans röst i telefonen hade varit ovanligt samlad, inga utveckelser om vädret eller om fotbollslaget förlust i matchen mot Emmaboda. Kollegorna hade förstått att frågan som skulle diskuteras var viktigare än de vanliga ärendena. Genomläsningen av e-post-meddelandet från Stockholm gjorde dem upprörda.

”Är det här sant? Har du dubbelkollat”, frågade socialchefen Vendela Karlsson.

”Det finns ingen tvekan”, svarade Sigurdsson. Jag ringde min kollega i Kalmar och han hade talat med en byråchef på civilförsvarsstyrelsen. Denne bekräftade att det ligger till precis så här. Så illa är det. Regeringen har varit samlad hela natten och beskedet kom från Rosenbad tidigt i morse: Agera omgående ut till de berörda kommunerna! Så lät beskedet.”

Sigurdsson tittade vädjande på sina kamrater.

”Vad tycker ni jag ska göra?”

Räddningschefen Magnus Blomgren satt tyst och funderade, Vendela Karlsson reagerade snabbare.

”Ska man skratta eller gråta? Jag föredrar det första. Vi har ingenting att dölja. Här finns inga militära installationer. Signalerna från Stockholm om ökade resurser till försvaret har det inte märkts något av i vår landsända, i varje fall inte som jag fått kännedom om. De gamla bastionerna från Per-Albins tid är oanvändbara. Hemvärnet finns förstås men de har bara de gamla gevären modell 96. 1896 alltså! Jaktvapen finns det här och var i stugorna, och Karl Olsson har förstås sin tjänstepistol, men den når väl inte så långt.”

De andra drog på munnen, tveksamma om stunden lämpade sig för skämtsamheter. Vendela förteg sitt eget olaga innehav av en Beretta, ett minne från den avlägsna ungdomstid på 70-talet då hon skulle göra revolution i Sverige.

Magnus Blomgren var ny på sin post och hade förmodligen aldrig tänkt sig in i andra krissituationer än olyckshändelser, eldsvådor, trafikolyckor och farliga utsläpp.

”Inte heller jag har så mycket att bidra med. Brandbilen är utrustad med en ny och kraftigare spruta, men den är väl inte till så mycket hjälp om vi ska iväg och slåss mot ryssen.”

Sigurdsson återförde dem till ordningen.

”Vi är inte i Grönköping! Inte precis läge för skoj, om det nu var så du menade.”

Blomgren blickade förvånad på sin chef men höll tyst.

”Det som sker nu är bara ett förspel”, fortsatte kommunalrådet. ”Snart sitter vi fast. Precis som balterna. Ryssarna söker en förevändning för att ockupera oss, men den förevändningen ska vi inte ge dem. Vad kan vi konkret göra?”

De andra observerade att han nu markerade att uppdraget var gemensamt.

”Vi ska sätta gränser”, sade Vendela.

”Hur då, vad menar du?”

”Precis det jag säger. Vi ska redan nu tänka över hur långt ryssen kan få gå. Göra upp listor. Privatlivets helgd, det egna

hemmet, upprätthålla ordning och rättssäkerhet med respekt för våra egna lagar. Att inte i onödan böja ryggen inför en ovälkommen besökare.”

De tänkte efter.

”Det där låter bra”, sade Sigurdsson, lite gladare i rösten.

”Vad säger du, Blomgren?”

”Att det är en bra utgångspunkt. Tillstånd ska alltid ges i förväg, om de vill bete sig på något visst sätt eller göra något särskilt utöver det vanliga. Varje förvaltningschef svarar för beslut inom sitt område. Lagar och givna bestämmelser måste alltid följas. Vid oklarheter är det du Bertil som avgör. Sedan får vi se hur mycket de pressar eller hotar oss.”

”Du är klok, Magnus”, sade Sigurdsson efter en stunds funderande. ”Och du också. Vendela! Då betar vi oss precis som vanligt, när de här besökarna dyker upp. Inga nya rutiner. Tillstånd beviljas och tillstånd vägras. Precis som det alltid har varit. Och i det senare fallet kanske efter lite noggrannare prövning. Jag känner mig verkligen lättad!”

Blomgren var glad över berömmet.

”Det här kan nog gå bra, åtminstone till en början. Vi får vänta och se vad de kan hitta på.”

”En sak till”, sade Vendela. ”Det står en skeppskanon nere på Hamnplan i Djursvik och den är riktad ut mot Sundet. Säkert minst 200 år gammal. Ja, jag skämtar inte nu, men är det inte bäst att frakta bort den, in i något skjul. Fastän den är ofarlig så kan den reta ryssarna.”

”Helt rätt, Vendela! Jag ska ge order om det till kommunchefen. Den får ställas in i kommunförrådet. Det var väl allt för stunden?”

Han började samla ihop sina papper, men Vendela var inte färdig.

”Du måste dela den här informationen med de andra parti-ledarna och med de andra förvaltningscheferna. Det går inte att hålla dem utanför en sån här sak, även om den är topphemlig.”

Kommunalrådet mulnade men insåg att hon hade rätt.

”Naturligtvis, det hade jag tänkt hela tiden. Vi måste samarbeta över partigränserna i en så här viktig fråga.”

Vendela hade ett ytterligare förslag.

”Förstahandsintrycket är extra viktigt när folk träffar varandra för första gången. Det gäller alla människor, också rysar. Låt dem genast känna sig välkomna och bjud därför till middag på Gästgiveriet i Stufvenäs. Börja med att låta dem plaska i bassängen och bada bastu, ge dem frikostigt med drycker i baren och sedan en riktigt god middag i matsalen där du håller tal, Bertil. Berättar hur fredsälskande vi är och alltid har varit! Inte ett ord om Karl XII! Drar de upp hans namn så får du svara att det är länge sedan. Säg att allt det där nu är preskriberat.”

”Bra förslag”, sade kommunalrådet, nu ännu gladare.

”Du är en pärla, Vendela!”

Mötet avslutades i mera hoppfull stämning än man i början kunnat frukta. Det här med ryssarna skulle nog gå att klara av, bara man skötte det lugnt och följde planeringen.

I tystnad återvände de två förvaltningscheferna till sina arbetsplatser medan Sigurdsson omgående satte sig ner att skriva utkast till instruktion för de övriga chefstjänstemännen i kommunen. Men allra först ringde han upp kommissarie Karl Olsson för att hålla honom underrättad.

”Inga anhållanden eller häktningar vad gäller de här ryssarna, kom ihåg det! I varje fall inte för vanligt fylleri och tafsande på fruntimmer. Gäller det grövre brott måste du kontakta mig för samråd!”

Olsson blev inte glad, snarare upprorisk. Kommunalrådet var inte hans chef och hade därför ingen befälsrätt, men han förstod att det var en känslig situation och att alla myndigheter måste hjälpas åt.

”Ja ja, den här gången får du det som du vill. Men du kan inte hindra mig från att hålla dem under särskild uppsikt.”

”Naturligtvis ska du det. Bara det sker diskret.”

6

Det hade gått någon vecka och kommunalrådet började hoppas på att ryssarna kommit på andra och fredligare tankar. Livet rullade på som vanligt i kommunen och hotet om en rysk inspektion hade inte läckt ut till allmänheten.

Ordförandena i kommunens nämnder hade underrättats om vad som gällde och till Stufvenäs Gästgiveri hade getts förvarning om att en stor beställning var att vänta, oklart när. De övriga partiledarna hade informerats om åtgärderna och hade inga invändningar. Kommunalrådet kände sig därefter lugnare och kunde åter ägna tiden åt vården av sina väljare genom besök i kommunens olika delar.

Ett telefonsamtal tidigt på morgonen från en upphetsad partikamrat nere i Djursvik fick Sigurdsson att åter inse lagets allvar.

”De kom sent i går kväll och har tagit in på Herrgården och de pratar ryska hela bunten. Minst tio stycken, kanske fler. Ryssar allihop, tror jag. Och i dessa tider! Har de fått tillstånd till det?”

”Det får du fråga husägaren om. Men från kommunens sida behövs inga tillstånd.”

”Jaså, jaha. Men man undrar ju. Turistsäsongen är väl nästan slut och vädret sämre än vanligt. Vad kan de ha för intresse av att komma hit så här års?”

”Du får väl fråga dem. Kanske har de hört talas om våra fina kräftor.”

Den orolige Djursviksbon gav sig inte.

”Inser du inte att de kan vara spioner?”

”Kan väl hända”, svarade Sigurdsson. ”Men här har vi ingenting att dölja.”

Den uppringande gav upp.

”Jaha, så är det väl, fast det känns ändå olustigt att se sånt folk snoka runt i vår by.”

Några timmar förflöt i spänd väntan. För att lugna ner sig hade Sigurdsson börjat läsa igenom ett utkast till beslutsunderlag för en ny tennisbana i Gullabo. Han hade svårt att samlas tankarna kring detta ärende, ett vallöfte som borde uppfyllas.

Då ringde interntelefonen.

”Vi har en besökare här i entrén och han vill genast få komma upp och tala med dig. En väldigt påstridig herre, och han låter som en utlänning.”

Sigurdsson insåg vad det kunde gälla. Nu var det dags, men han hade redan tänkt igenom hur det borde gå till.

”Det är en viktig besökare, tror jag, så var extra vänlig mot honom. Välkomna honom och följ med honom upp.”

En välklädd man i 60-årsåldern visades en stund senare in av receptionisten och Sigurdsson bjöd honom sitta ner i besökssoffan. De betraktade varandra.

”Jag heter Ivan Volkov. Ni vet nog varför jag är här.”

Besökaren räckte över sitt visitkort och Sigurdsson studerade det en stund medan han samlade tankarna. Namnet var förstås ryskt och adressen var deras ambassad i Stockholm. Vetenskapsattaché. Det lät stort. Skulle väl inge respekt.

”Jaha, här är så många besökare så ni får nog berätta närmare vad saken gäller.”

Volkov sträckte irriterat upp sig.

”Ni vet mycket väl varför jag är här!”

”En viss uppfattning har jag nog om den saken. Ni vill gärna ta er en titt på vår kommun, lära känna den bättre. Och ni har därför hyrt in er i den gamla herrgården i Djursvik, det har jag fått rapport om. En mycket trevlig plats, om jag så får säga. Naturskön och nära till badplatsen.”

Besökaren tittade misstänksamt på kommunalrådet.

”Helt rätt herr Sigurdsson. Ni har fått helt riktiga informationer.”

”Det är jag van vid. Men exakt vad det är ni intresserar er för, det måste ni själv berätta om så att jag och mina kollegor kan hjälpa er på bästa sätt. Vill ni ha ett glas förresten? Det är ett jäkla trist väder därute, inte sant!”

Sigurdsson tog fram en flaska vodka av dyraste sort som han i enlighet med sin planering inhandlat på Systemet. Glasen stod redan framme och han höll upp, nöjd över att inte ha låtit sig hunsas.

”Skål!”

Ryssen grep belåten sitt glas, besvarade med ett ”Nazdrovje”, och tillade sedan: ”Bravo herr Sigurdsson! Ni vet hur ni ska ta hand om besökare från mitt land. Det gläder mig och det lovar gott för framtiden.”

Han höjde sitt glas mot Sigurdsson.

”Skål!”

Denne svarade artigt med ett nyinlärt ”Nazdrovje!”

”Så där ja”, sade ryssen. ”Det här var en bra början. Nu kan vi börja prata lite affärer.”

Sigurdsson satt tyst och väntade nervöst på vad som komma skulle.

”Jag behöver inte undervisa er om världsläget. Ni vet hur trångt freden sitter, nu när kapitalistvärlden försöker nästla sig närmare mitt fredliga fosterland och använda våra grannländer för att bygga upp sina krigsmaskiner där. En aggressiv politik, och därtill mycket oklok! Ryssland är ett stort och starkt land, en världsmakt, och vi låter oss inte hunsas. Det måste ni vara medveten om.”

”Man läser ju tidningarna och följer med på TV, så det behöver ni inte tala om för mig.”

”Nä, jag tänkte väl det. Då hoppas jag att ni följer de instruktioner som er regering säkert har gett om olika förtroendeskapande åtgärder som vi har krävt.”

”Inte i detalj. Bara att vi ska ta emot er och så långt det går vara öppna mot er när ni vill ha upplysningar. Vad är det ni önskar?”

”Först och främst uppgifter om de militära anläggningar som nyligen byggts i er kommun, eller moderniserats. Stort som smått. Jag vill ha en karta över deras belägenhet och dessutom en geografiskt kunnig person som vid behov kan visa mig och mitt folk vägen dit.

Mina följeslagare är alla utbildade i det svenska språket vid den centrala tolkskolan i Moskva, så ni behöver inte bekymra er om tolkning eller skicka med ryskkunnigt folk, om ni nu har sådant. Vi kommer att arbeta snabbt och effektivt, på bred front, så att säga. När det är klart, och det ska ske under den närmsta tiden, så återkommer jag med ytterligare krav.”

Sigurdsson låtsades bli överraskad.

”Ytterligare krav, vad menar ni med det?”

”Vi tar en sak i taget, herr Sigurdsson. Bara så att ni ska förstå att vi tar vår uppgift på största allvar.”

”Det är jag övertygad om att ni gör. Och det ska vi också göra. Den uppgiften är för övrigt mycket lätt. Vi har inga militära anläggningar i den här kommunen, bara några gamla fort vid kusten som byggdes under andra världskriget. Ingenting som ett stort och starkt land som ert behöver frukta.”

”Ni säger det. Men det kanske finns annat som ni inte så gärna vill visa upp! Sådant som ni fått hjälp med av era vänner i väster.”

”Det är fritt fram för er att leta, herr Volkov! Jag kan bara säga som det är. Här finns ingenting av det slag som ni miss-tänker.”

Kommunalrådet tog fram en bunt med kartor.

”Ni och era kamrater ska få lite hjälp. Det här är en turistkarta över vår kommun. Alldeles ny och mycket detaljerad. Det går bra att åka vart ni vill, vägarna är väl utmärkta, också vandrings- och cykellederna. Dessutom en massa andra stigar. Där finns många sevärdheter. Känn er som hemma och gör er bekant med alla delar av kommunen, men kom ihåg

att respektera de privata zonerna, bostäder och trädgårdar! Glöm inte att instruera också era medarbetare om detta!”

”Mycket vänligt av er, herr Sigurdsson. Vi kan börja med det här materialet, men ni ska veta att vi inte nöjer oss med bara detta. Vårt samarbete ska vara djupare än så.”

”Det ser jag verkligen fram emot”, svarade Sigurdsson. ”Jag har ett förslag. Varför inte börja med att lära känna varandra lite bättre! En middag tillsammans på bygdens bästa restaurang. Den ligger vid kusten, i Stufvenäs, och det är en plats som ni ändå säkert vill inspektera på grund av belägenheten. Där finns en rad fornminnen och en välbevarad offerkälla från 800-talet. Och så några befästningsanläggningar i närheten, fast med tre eller fyra hundra år på nacken. Helt oanvändbara för nutida krigsbruk.”

Han såg att Volkov gjorde en anteckning och fortsatte:

”Miljön är fredlig och vi i kommunledningen tycker därför att den är lämplig som introduktion till ert uppdrag i vår kommun. Vi bjuder hela er grupp på mat och dryck av bästa sort och tar det som en naturlig representation med anledning av ert besök. Inget försök till muta! Vad sägs om lördag kväll? Först en drink vid sextiden. Det finns mycket att bjuda på där, det kan jag lova, och sedan blir det lagom att vi sätter oss till bords när klockan blivit sju. Hämtning vid herrgården i Djursvik en kvart i 6. De som så önskar kan ta sig till Stufvenäs i förväg och ha det skönt några timmar i det utmärkta Spa som finns i anläggningen. Kommunen bjuder på det också.”

Volkov tänkte efter och tackade sedan ja.

”Ni är mycket vänlig! Ett sådant erbjudande säger man inte nej till.”

De åtskildes under upprepade försäkringar om respekt och vänskap.

Nu var emellertid ryktesspridningen på gång bland allmänheten i kommunen. Den orolige uppgiftslämnaren i Djur-

svik hade inte varit överksam och efter hans samtal med kommunalrådet gick telefonerna varma. Den vackra herrgårdsbyggnaden nere vid kusten hyrd av ett dussin ryssar! Vad hade de där att göra? Och vid den här tiden på året! Ett ovälkommet inslag i den känsliga kustmiljön, tyckte de flesta. På mindre än ett dygn var ryssarnas närvaro känd av nästan alla i kommunen.

7

Rapport nr 1

Gruppen har kommit på plats i Djursvik, den lilla fiskarbyn som vid planeringen utpekades som mest lämplig bas för vårt uppdrag. En större byggnad hundra meter från havet har förhyrts och visar sig passa väl. Vid besök under förmiddagen hos kommunledningen (kommunalrådet Sigurdsson) har jag enligt instruktion framfört våra krav på insyn och kontroll. Dessa möttes av positiva kommentarer. Inga protester.

Kartmaterial har redan ställts till vårt förfogande och löften getts om total öppenhet vad gäller tillgång till alla dokument rörande anläggningar och planeringar som har samband med den svenska militära förmågan – eller "det svenska försvaret" som man här föredrar att kalla det.

Givetvis förnekade kommunalrådet vår anklagelse om att kommunen var platsen för hemliga och förbjudna vapen riktade mot vårt land. Tills vidare råder ändå en god samarbetsanda även mellan oss och lokalbefolkningen. De är dock reserverade och vill inte gärna inleda samtal.

På lördag bjuds vi alla på middag av kommunen. Den utvalda restaurangen ligger enskilt vid havet och inför sammankomsten där med kommunalrådet och en rad av hans medarbetare har jag haft en genomgång inom gruppen om vad som vid bordssamvaron kan sägas om vårt uppdrag.

Vad gäller längre fram liggande uppgifter har kontakt med agent F ännu ej kunnat tas. Det får anstå med den saken tills lokalbefolkningen blivit mera vana vid vår närvaro och vi kan uppsöka vår agent utan att det väcker uppmärksamhet.

Volkov